

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки та природокористування

ЗАТВЕРДЖЕНО
науково-методичною комісією
факультету економіки та управління
ВНУ імені Лесі Українки
Протокол № 7 від 11.01.2022 р.

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ГЛОБАЛЬНІ РИНКИ ТА КОНКУРЕНЦІЯ

підготовки магістра
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Економіка довкілля і природних ресурсів

Силабус навчальної дисципліни ГЛОБАЛЬНІ РИНКИ ТА КОНКУРЕНЦІЯ
підготовки магістра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності
051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Економіка довкілля і
природних ресурсів

Розробник: Сур'як А.В., доцент кафедри економіки та природокористування,
кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено: Гарант ОПП
Економіка довкілля і природних ресурсів

Костянтин ПАВЛОВ

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економіки
та природокористування**
Протокол № 7 від 28.12.2021 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Економіка довкілля і природних ресурсів Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 20 годин
		Практичні (семінарські) 20 год. Лабораторні Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 72 годин
ІНДЗ: немає		Консультації 8 годин
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Сур'як Алла Володимирівна – к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та природокористування.

Контактна інформація – 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Начальна дисципліна Дисципліна «Глобальні ринки та конкуренція» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін за освітнім ступенем «Магістр». Для формування системи економічних знань про сучасні теоретичні та практичні особливості розвитку глобальних ринків та конкуренції в умовах розвитку світової економіки.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни – набуття магістрантами теоретичних і прикладних знань з теорії та практики функціонування глобальних ринків в умовах розвитку конкуренції та розвитку світової економіки, методів та інструментарію, формування особливостей стратегічного аналізу конкуренції та її впливу на поведінку економічних суб'єктів, передбачення дій контрагентів та відповідно корегування дій суб'єктів з врахуванням глобалізаційних тенденцій.,

Завдання курсу:

Вивчення основних теоретичних і експериментальних результатів функціонування глобальних ринків в умовах розвитку глобальних ринків та конкуренції, особливостей сучасної світової економіки Вивчення способів взаємодій і взаємовпливів факторів розвитку глобальних впливів на форми конкуренції та конкурентної боротьби; Формування у студентів міждисциплінарного мислення та практичних навиків господарювання в умовах розвитку світової економіки.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК8.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Фахові компетенції

СК1.Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Програмні результати навчання

ПРН 1.Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН 7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Схема курсу денної форми навчання

	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Консультації	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Теорія розвитку глобальних ринків та конкуренції						
Тема 1. Теоретичні основи розвитку глобальних ринків та конкуренції у міжнародному економічному просторі	12	2	2	8	-	О,Т,П,Р/12
Тема 2. 2 Конкуренція як умова та складова розвитку глобальних ринків в умовах ринкової економіки.	15	2	2	10	1	О,Т,РЗ/ 12
Тема 3. 3. Особливості формування та функціональне спрямування конкуренції у глобальному бізнесі	13	2	2	8	1	О,Т,РЗ/ 12
Разом за модулем 1	40	6	6	26	2	Макс. (середня) оцінка 12
Змістовий модуль 2. Глобалізація та міжнародна конкурентоспроможність						
Тема 4. Ринкове середовище конкурентоспроможності фірм в умовах глобалізації	12	2	2	8	-	О,Т,РЗ/ 12
Тема 5. Методичні основи аналізу міжнародної конкурентоспроможності фірм	15	2	2	10	1	О,Т,РЗ/ 12
Тема 6. Механізм діагностики функціонування міжнародної конкурентоспроможності фірм	13	2	2	8	1	О,Т,РЗ/ 12
Разом за модулем 2	40	6	6	26	2	Макс. (середня) оцінка 12
Змістовий модуль 3. Конкурентні переваги та конкурентоспроможність						
Тема 7. Конкурентні стратегії суб'єктів міжнародного бізнесу	12	2	2	7	1	О,Т,РЗ/ 12
Тема 8. Напрями відновлення конкурентних переваг та пріоритети	12	2	2	7	1	О,Т,РЗ/ 12

виходу на глобальні ринки						
Тема 9. Конкурентоспроможність в умовах економічного глобалізму	12	2	2	7	1	О,Т,РЗ/ 12
Тема 10. Відкритість, глобальних ринків та взаємодії національних економік у світових глобалізаційних процесах.	12	2	2	7	1	О,Т,РЗ/ 12
Разом за модулем 3	48	8	8	28	4	Макс. (середня) оцінка 12
Види підсумкових робіт:						
Модульна контрольна робота 1						20
Модульна контрольна робота 2						20
Модульна контрольна робота 3						20
ІРС						4
Всього годин / Балів	120	20	20	72	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані студентам, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Відвідування занять є обов’язковим компонентом вивчення навчальної дисципліни. Про відсутність з поважних студенти зобов’язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf). Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, контрольних робіт. Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою (силабусом) навчальної дисципліни, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт (наприклад, пройти тестування по всіх темах, зробити індивідуальні завдання тощо).

Питання на залік

1. Структурна концепція аналізу конкуренції. Функціональна концепція конкуренції.
2. «Зміст конкуренції як економічної категорії. Генезис теорій міжнародної конкуренції.
3. Види конкуренції у міжнародному бізнесі. Зміст конкуренції за А. Смітом..
4. Порівняльна характеристика поведінкової і структурної концепції конкуренції.
5. Зміст конкуренції за І. Кірцнер
6. Методологія дослідження конкуренції глобальних ринків.
7. Конкуренція як процес і ринкова ситуація.
8. Ринок та ринкові ніші. Суб'єкти та об'єкти глобальної конкуренції.
9. Види ринкових ніш та конкурентні компетенції суб'єктів міжнародного бізнесу.
10. Функції глобальної конкуренції.
11. Позитивні та негативні наслідки конкурентної боротьби на глобальних ринках
12. Економічний зміст конкурентоспроможності і суб'єктів глобального ринку.
13. Сутність взаємозв'язку конкурентоспроможності та конкуренції у сфері міжнародної підприємницької діяльності.
14. Сучасні концепції конкурентоспроможності суб'єктів глобальних ринків.
15. Фактори становлення конкурентоспроможності учасників глобальних ринків.
16. Роль конкурентоспроможності у формуванні конкурентних переваг підприємців на світовому ринку..
17. Зміст та структура конкурентного середовища у глобальному просторі.
18. Характеристика середовища досконалої, монополістичної та олігополістичної конкуренції на світових ринках торгівлі послуг.
19. Складові та особливості зовнішнього і внутрішнього середовища конкурентоспроможності учасників глобальних ринків.
20. Національні та інтернаціональні інструменти регулювання розвитку міжнародної конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності.
21. Сутність та напрями дослідження розвитку конкурентоспроможності фірм на глобальному ринку.
22. Метод функціональної (ефективної) міжнародної конкуренції.
22. Специфіка застосування якісного методу аналізу конкурентних переваг.
23. Особливості використання матричного, бенчмаркінгового та факторного методів оцінки міжнародної конкурентоспроможності фірм.
24. Методика аналізу конкурентних позицій компаній на споріднених глобальних ринках.
25. Інструментарій діагностики стану конкурентоспроможності суб'єктів глобальних ринків.
26. Сучасні методичні підходи діагностики стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
27. Державні та наукові методики діагностики стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
28. Система показників аналізу та оцінки стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства і принципи її формування
29. Ресурсний підхід до класифікації міжнародних конкурентних стратегій.
30. Стратегії формування ресурсно-факторних переваг.

31. Стратегії формування технологічних переваг.
32. Стратегії формування інноваційних переваг.
33. Стратегії формування змішаних переваг.
34. Стратегії формування глобальних переваг.
35. Функціональні стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
36. Принципи формування міжнародних конкурентних стратегій на різних ринках.
37. Принцип ринкової орієнтації.
38. Принцип конвергенції і дивергенції.
39. Принцип цільової спрямованості.
40. Принцип комплексності.
41. Принцип багатоваріантності (альтернативності).
42. Принцип інтерактивності.
43. Принцип гнучкості.
44. Принцип реалістичності.
45. Принцип етапності.
46. Інноваційний механізм формування міжнародних конкурентних стратегій суб'єктів міжнародного бізнесу.
47. Проблеми формування та використання інноваційно-технологічних переваг вітчизняних підприємств
48. Чинники глобалізації конкуренції.
49. Фундаментальна основа механізму глобальної конкуренції.
50. Внутрішні чинники глобалізації конкуренції та їх зв'язок з ланцюгом цінностей підприємства.
51. Роль міжнародної конфігурації та координації в оптимізації ланцюга цінностей глобальної компанії.
52. Глобальна конкурентоспроможність та стратегії її формування
53. Сутність та сучасні особливості економічного глобалізму.
54. Інноваційна основа глобальних ринків в умовах економічного глобалізму.
55. Головні ознаки економічного глобалізму як якісно нового стану процесу інтернаціоналізації світогосподарських процесів.
56. Зростання відтворювальної відкритості, глобальних ринків
57. Взаємодія національних економік у світових глобалізаційних процесах.
58. Сучасні тенденції економічної глобалізації.
59. Напрями розвитку конкурентоспроможності фірм на глобальному ринку.
60. Ітернаціоналізація світогосподарських процесів та перспективи розвитку конкуренції.

VI. Шкала оцінювання

Бали	Зміст
90-100	зараховано
82-89	зараховано
75-81	зараховано
67-74	зараховано
60-66	зараховано
1-59	незараховано з можливістю повторного складання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Транснаціональні корпорації: [підручник] / Д.Г. Лук'яненко та ін. Донецьк: «Сучасний друк», 2013. 633 с.
2. Філіпенко А.С. Теорія міжнародної економічної політики: навч. посіб. / А.С. Філіпенко. К.: АКАДЕМВИДАВ, 2013. 216 с.
3. Гіл Чарльз В.Л. Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку / Чарльз В.Л. Гіл; пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. К.: Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2001. 856 с.

Додаткова література

1. Білорус О.Г. Глобалізація та безпека розвитку: монографія / О.Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2001. 733 с.
2. Білорус О.Г. Економічна система глобалізму: монографія / О.Г. Білорус. Київ: КНЕУ, 2003. 360 с.
3. Білорус О.Г. та ін. Глобальна корпоративна система: монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред.: О. Г. Білорус. Київ : КНЕУ, 2011. 408 с.
4. Білорус О.Г. та ін. Глобальний конкурентний простір: монографія / Кер. авт. колективу і наук. ред. Білорус О.Г. Київ: КНЕУ, 2008. 680 с.
5. Бугрій М.Г., Ус І.В., Федоренко Т.О., Медведкіна Є.О. Глобальна економіка у посткризовий період: тенденції та перспективи. Київ, НІСД, 2012. 46 с.
6. Бурлака Г.Г., Ерохіна А.С. Глобализация рынков нефти в условиях рецессии: монографія / Под науч.ред. С.А.Ерохіна. Київ: Национальная академия управления, 2010. 164 с.
7. Власов В.І. Глобалістика: історія, теорія: монографія у 2-х т. / В.І. Власов, ННЦ «ІАЕ», ДНСТБ НААН; наук.ред.акад. НАН України О.Г. Білоруса та чл.-кор. НААН України В.А. Вергунова. Вінниця: ТОВ «НІЛАН Лтд», 2012. 856 с.
8. Гелд Д. Глобалізація /антиглобалізація / Гелд Д., Мак-Грю Е.; Пер. з англ. Київ: К.І.С., 2004. 180 с.
9. Гриффін Р. Международный бизнес / Р. Гриффін, М. Пастей; Пер. с англ. под ред. А.Г.Медведева. – 4-е изд. – СПб.: Питер, 2006. 1088 с.
10. Данников В.В. Холдинги в нефтегазовом бизнесе: стратегии и управление. М.: ЭЛВОЙС-М, 2004. 464 с.
11. Енергетична стратегія України до 2030 р. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.
12. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: монографія. – Київ: ТОВ «Національний підручник», 2008. 220 с.
13. Меддисон Э. Контуры мировой экономики в 1-2030гг.Очерки по макроэкономической истории / пер. с англ. Ю.Каптуревского; под ред.О.Филаточевой. М.: Изд.Института Гайдара, 2012. 584с.
14. Міжнародний трансфер технологій: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Дідківський М.І. Київ, 2011. 365 с.
15. Орехова Т.В. Транснаціоналізація економічних систем в умовах глобалізації: монографія / Т.В. Орехова; Під ред. Макогон. Донецьк: ДонНУ, 2007. 394 с.
16. Орехова Т.В. Трансформація процесу транснаціоналізації в умовах зростання невизначеності глобального економічного середовища: Монографія / Ю.В. Макогон, К.В. Лисенко, М.О.Чорноусова, Н.А. Ємельянова., І.О. Шульга. Донецьк: ДонНУ, 2011. 652 с.
17. Панкадж Гамават. Мир 3.0: Глобальная интеграция без барьеров / Панкадж Гемават; Пер. с англ. М.: Альпина Паблишер, 2013. 415 с.
18. Панченко Є.Г., Швидкий О.А., Кір'яков Д.І., Лук'яненко О.Д. Корпоративні стратегії у глобальному нафтогазовому бізнесі: навч.посібник / Є.Г. Панченко, О.А. Швидкий, Д.І. Кір'яков, О.Д. Лук'яненко; за заг. ред. д.е.н., професор Є.Г. Панченка, О.А.Швидкого. Київ: КНЕУ, 2013. 94, [2] с.
19. Поручник А.М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. Київ: КНЕУ, 2008. 352 с.
20. Поручник А.М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: монографія . Київ: КНЕУ, 2008. 352 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://doingbusiness.org/> – щорічне рейтингове дослідження «Ведення бізнесу – 2013».
2. <http://ukrproject.gov.ua/> – офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та управління національними проектами.
3. <http://me.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
4. <http://ukrstat.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби статистики України.
5. <http://www.bank.gov.ua/> – офіційний сайт Національного банку України.
6. <http://www.eba.com.ua/> – офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації в Україні.

7. <http://www.oecd.org/> – офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).
8. <http://www.wto.in.ua> – офіційний сайт СОТ в Україні.
9. <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> – офіційний сайт Світового банку.
10. <http://www.unctad.org> – офіційний сайт UNCTAD.
11. <http://www.weforum.org> – офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ).
12. <http://www.ieac.org.ua> – Офіційний сайт Інституту Євро-Атлантичного співробітництва.